

FOTO VAN DE MAAND MEI 2023

De tegenwoordig beschikbare software waarmee zwart-witfoto's zo veel mogelijk van hun originele kleuren kunnen worden voorzien biedt ook mogelijkheden om aan beeldmateriaal uit het VOK-archief een nieuwe dimensie – en letterlijk 'kleur' – te geven.

ZEEVAST TE KOOI

De foto van deze maand, gemaakt rond het jaar 1900, toont de slaapzaal op de tweede verdieping van de Kweekschool voor de Zeevaart. De druk poetsende en schuierende kwekelingen bevinden zich op en rond hun ijzeren kooien, die in 1866 de tot dan toe gebruikte hangmatten vervingen. Het beddengoed beperkt zich tot een wollen deken, pas vanaf 1919 worden ook lakens verstrekt. Iedere kwekeling heeft naast zijn bed een houten kist voor het opbergen van zijn persoonlijke spullen.

Slaapzaal rond 1900

In 1900 is er nog maar één slaapzaal. In 1913 wordt het achterdeel van het Kweekschoolgebouw uitgebreid en komt er een tweede slaapzaal bij. Er is vanaf dan een 'grote' slaapzaal voor 'jongstejaars' en een 'kleine' voor de 'oudstejaars' kwekelingen. De groep jongstejaars is aanzienlijk groter omdat zich daarbij ook de kwekelingen bevinden die de eenjarige opleiding volgen.

In de jaren vijftig van de vorige eeuw worden de ijzeren kooien vervangen door modernere ledikanten, voor de houten kisten komen metalen kisten in de plaats.

Slaapzaal in 1962

Bij de ingrijpende verbouwing van de Kweekschool in de jaren zeventig vervallen de slaapzalen, de kwekelingen vinden hun slaapgelegenheid vanaf dan in kleinere eenheden. Dat maakte ook een eind aan het regime waarin de kwekelingen collectief om 22.00 uur met het 'stil!!' van de bootsman tot slapen werden gemaand, en om 06.00 met zijn 'rijze! rijze!' hun nachtrust wreed zagen verstoord. In de tussenliggende uren was het uit den boze om met elkaar te praten, de bootslieden zagen hier streng op toe. Zelf doorbraken zij soms de stilte met een enkele vermaning, of met de vraag aan een onrustig woelende kwekeling of hij wel voldoende 'zeevast' lag ...

Dit nachtelijke regime weerhield de kwekelingen er overigens niet van om zo nu en dan een massaal kussengevecht te beginnen. En zelfs waren er in die jaren kwekelingen die, gewapend met een looper, de Kweekschool 'over de muur' ontvluchtten om zich in het Amsterdamse nachtleven te storten. Je moest maar durven!